

INFANTS I ADOLESCENTS

Dret
d'opinió

Llibertat
d'expressió

Llibertat
de pensament,
consciència
i religió

Llibertat
d'associació

Dret a la
intimitat

Dret a una
informació
adequada

Participació

un dret, un repte

Protagonistes, ja!

perspectives de la infància i de l'adolescència

La revista Protagonistes, ja! és una eina de debat i reflexió al servei de les administracions públiques, el teixit associatiu, els professionals i els experts que treballen en l'àmbit de la infància i l'adolescència. El principal objectiu de la publicació és fomentar els drets dels infants reconeguts a la Convenció dels Drets de l'Infant de Nacions Unides, així com esdevenir un espai per la difusió d'iniciatives i bones pràctiques que es desenvolupen en aquest sector

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY A LA REVISTA **PROTAGONISTES, JA!** PER UN IMPORT DE **16,50 EUROS**

Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____ Telèfon _____ Mail _____
Població _____ Província _____ C.P. _____

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Titular del compte _____ Banc o Caixa _____

--	--	--	--	--	--

Banc/Caixa

--	--	--	--	--

Oficina

--	--

D.C.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Núm. de compte

Data

Firma

sumari

Drets dels infants i participació social

Paloma Herrera Pastor, Associació Diomira

4

Impuls i creació del Consell nacional d'Infància a Catalunya

Imma Pérez i Rovira, Secretària d'Infància i Adolescència Departament d'Acció Social i Ciutadania

6

Consells d'infants, plenaris i audiències públiques

Elena Manrique García, Associació Diomira

8

Consell d'infants d'Artés

10

Consell d'infants de Cornellà de Llobregat

11

Consell d'infants de Sant Feliu de Llobregat

12

Consell de nois i noies de l'Hospitalet de Llobregat

13

Consell d'infants de Badalona

14

Plenari dels infants i adolescents de la ciutat de Lleida

15

Participació, escola i educació en el lleure

Meritxell Sentís, Associació Diomira

16

Potenciant la participació infantil a Barcelona

Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona

18

Donem veu a la infància i l'adolescència

Josep Lluís Cleries i González, diputat per CiU al Parlament de Catalunya

20

Infants actors i protagonistes de les decisions

Carme Figueras i Siñol, portaveu adjunta del Grup Parlamentari Socialistes-CPC

21

Una via per a la participació de les persones infants i adolescents

Pere Bosch i Cuenca, diputat al Parlament de Catalunya per ERC

22

La participació en la infància crea una ciutadania adulta

Laura Massana Mas, diputada al Parlament de Catalunya per ICV-EUiA

23

Els infants i adolescents, ciutadans d'avui

Josep Maria Villena i Segura

President de l'Associació Diomira

Infants i adolescents constitueixen un grup social que encara no té reconeguts els seus drets de ciutadania de forma plena. Si bé han passat 20 anys des que l'Assemblea de Nacions Unides aprovà la Convenció sobre els drets de l'Infant, el tractat internacional que reconeix als infants per primera vegada els seus drets polítics, encara falta molt camí per recórrer en aquest àmbit.

L'Avantprojecte de Llei de drets i oportunitats dels infants i els adolescents que aprovarà properament el Parlament de Catalunya, reflexa una nova sensibilitat dels nostres governants per reconèixer als infants no només els seus drets socials, sinó també els polítics, els seus drets de ciutadania. La Llei recull en un mateix nivell de definició i execució els drets de Protecció, Provisió, Participació i Prevenció recollits a la Convenció. En aquesta línia, la Llei preveu al seu article 27 la creació del Consell nacional d'Infància i Adolescència a Catalunya, un òrgan de participació per als ciutadans i ciutadanes de menys de 18 anys.

Catalunya ja compta amb experiències i projectes interessants de participació infantil, que, tot i que insuficients, suposen un primer nivell real de l'exercici dels drets polítics i d'aprenentatge de participació democràtica. Consells d'infants, audiències públiques, plenaris, consells d'escola i altres experiències són excel·lents plataformes per fer visibles els infants i adolescents a la nostra societat. Però encara falta molt perquè la perspectiva de la infància s'integri realment en els àmbits de la família, l'escola, el lleure, el barri o en el govern de les ciutats. És aquesta una tasca de tota la societat.

Edita

Associació Diomira

Direcció

Josep M. Villena

Coordinació

Paloma Herrera

Redacció

Elena Manrique
Meritxell Sentís

Disseny

Fanny Brial

Informàtica

Ramon Villena

Agraïments

Imma Pérez i Rovira, Secretària d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania, Consell d'infants d'Artés, Consell d'infants de Cornellà de Llobregat, Plenari dels infants i adolescents de Lleida, Consell d'infants de Sant Feliu de Llobregat, Consell dels infants de Badalona, Consell de nois i noies de l'Hospitalet de Llobregat, Consell d'infants de Badalona, CEIP Barrufet, Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, Josep Lluís Cleries, Carme Figueras, Pere Bosch, Laura Massana, UNICEF

Fotografia

Ruby Mera, Antonio Jiménez
Alonso

Relacions externes

Lídia Marimon

Redacció i administració

Associació Diomira
Vilamarí 54 baixos
08015 Barcelona
Tel. 93 425 48 23
Fax: 93 292 52 30
diomira@diomira.net
www.diomira.org

Impressió

Gràfiques de Premsa Diària S.A.
Polígon Z
Carrer de la Impremta 2
08150 Parets del Vallès
Barcelona

Tiratge

10.000 exemplars
Distribució gratuïta
ISSN: 1887-9314
DL: B-3419-2006

Temes Clau no es responsabilitza de les opinions expressades als articles firmats

edita: diomira

amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria d'Infància i Adolescència

Diputació de Barcelona
xarxa de municipis

Drets dels infants i participació social

TEXT: Paloma Herrera Pastor - GRÀFIC: Meritxell Sentís - FOTO: Ruby Mera, © UNICEF

Després de dues dècades de l'adopció de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides, cal analitzar d'on venim, on estem i cap a on hem d'anar. Si bé és cert que els drets socials dels infants i adolescents estan reconeguts i s'exerceixen majoritàriament als països desenvolupats, no es pot afirmar el mateix dels drets polítics que recull la Convenció: el dret d'opinió, la llibertat d'expressió, la llibertat de pensament, consciència i religió, la llibertat d'associació, la protecció de la vida privada i el dret a rebre una informació adequada; és a dir, els drets de participació

La participació, un repte de la nostra societat

Si una cosa hem constatat a l'Associació Diomira des que ens dediquem a la sensibilització social envers els drets dels infants, és el poc coneixement que en general existeix sobre la Convenció sobre els Drets de l'Infant de Nacions Unides. Pel desenvolupament de la nostra tasca com a editors de la publicació *Protagonistes*, ja! estem en contacte directe amb diferents agents relacionats amb aquest àmbit, des d'educadors a tècnics de l'administració local, famílies o els propis infants, i és difícil trobar interlocutors que coneguin en la seva globalitat quins són els drets de l'infant, més enllà dels drets bàsics de supervivència o protecció - com pot ser tenir un sostre per viure, estar alimentat o poder rebre una educació o una atenció sanitària adequada.

A banda d'aquests drets bàsics de supervivència, què en sabem de la Convenció sobre els Drets de l'infant? Mereix l'esforç recordar alguns aspectes en relació a aquest text tan poc conegut i, alhora, tan estès. Recordem que la Convenció és el primer tractat internacional específic sobre la infància que reconeix per pri-

mera vegada als infants drets socials, econòmics, culturals i polítics, és a dir, els reconeix com a ciutadans. El caràcter vinculant de la Convenció, a més, la fa d'obligat compliment per als països que l'han ratificat -tots els estats del món, excepte Estats Units i Somàlia-, però aquest fet no garanteix el seu compliment, com podem comprovar si fem una ullada a la situació de la infància al món.

Amb l'aprovació de la Convenció per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, s'inaugura un nou període per a la infància, que deixa de ser considerada únicament com a subjecte de protecció i beneficència, per passar a ser reconegut el seu protagonisme social i els seus drets de ciutadania. L'estat espanyol va adoptar la Convenció a l'any següent, i Catalunya la va fer seva amb l'aprovació de la Resolució 194/III, de 7 de març de 1991, on es proclama, entre altres qüestions, l'interès superior de l'infant, i s'afirma la necessitat de fer conèixer aquests drets a la ciutadania en general. La Convenció conté 54 articles que es basen en quatre pilars principals: la no discriminació, l'interès superior de l'infant, el dret a la vida i la perspectiva de la infància.

Quina és la situació 20 anys després de l'aprovació de la Convenció? És cert que els drets socials dels infants i adolescents estan reconeguts i s'exerceixen a la immensa majoria dels casos als països desenvolupats, però què passa amb els drets polítics: amb la llibertat d'expressió, amb el dret a rebre una informació adequada, a ser escoltats i tinguts en compte en els assumptes que afecten els infants i adolescents. Què passa amb els drets de participació?

La participació, un dret dels infants

La Convenció és universal i indivisible i els drets que conté es reforcen mútuament. Per tant, són igual d'importants i d'obligat compliment tant els drets de supervivència com els de participació. A la Convenció els drets de participació són el dret d'opinió (article 12), la llibertat d'expressió (article 13), la llibertat de pensament, de consciència i de religió (article 14), la llibertat d'associació (article 15), la protecció de la vida privada (article 16) i el dret a una informació adequada (article 17). Aquests drets requerei-

Ruby Mera, © UNICEF

En una oficina de Nacions Unides, d'esquerra a dreta, el Director Executiu de l'UNICEF, James Grant; el boy scout Brian; el vicesecretari general, Jan Martensen; la ambaixadora de Bona Voluntat de l'UNICEF, Audrey Hepburn, i el boy scout Michael, fan una trucada conjunta a infants a les oficines de Nacions Unides a Ginebra, Suïssa, per anunciar l'adopció de la Convenció dels Drets de l'infant de Nacions Unides aquell dia. En rebre la notícia, els infants a Ginebra van realitzar una processió amb torxes pels carrers de la ciutat.

xen el coneixement i respecte per part de la família, l'escola, l'Estat, dels mateixos infants i, en general, de tota la societat.

Què implica participar? Sovint sentim a dir que els infants són el futur, i oblidem que també són el present i han de ser respectats com a subjectes socials amb els mateixos drets que qualsevol ciutadà. És necessari incorporar el punt de vista de l'infant a tots els àmbits de l'esfera privada i pública, doncs amb les seves visions i sentiments poden jugar un paper actiu i responsable en el disseny del seu propi entorn i aportar una mirada única i molt valuosa. La participació ha d'estar a l'abast dels nois i les noies a tots els àmbits de la seva vida i les diferents institucions han de crear els espais necessaris per fer-la possible i han de ser capaces d'incorporar la perspectiva de la infància no només en aquells assumptes relacionats directament amb els nens i les nenes, sinó en totes les qüestions que els afectin.

La família és el primer espai de socialització dels infants i per tant un dels primers en què es pot afavorir una cultura participativa. En aquest àmbit és important desfer-se d'alguns prejudicis com ara considerar que si els adults cedeixen parcel·les de poder als infants la situació a casa acabarà descontrolant-se. És evident que els límits són necessaris per educar, però aquest fet és compatible amb el fet d'educar en la responsabilitat i per a la participació ciutadana, fomentant el diàleg i l'esperit crític i de millora. Aquest

model es pot extrapolar als Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE), en la seva funció substitutòria de la família quan aquesta no pot fer-se càrrec de l'infant en determinades situacions. Als centres es facilita la participació i la corresponsabilitat dels nois i les noies i on el diàleg entre infants i adults és bàsic per arribar a consensos que permetin a l'infant l'adquisició dels valors lligats a la participació democràtica i que en el si del centre permetin millorar la convivència i el respecte mutu entre nois i noies entre si i amb els educadors.

L'escola és un dels àmbits on la participació dels infants i adolescents es pot portar a terme amb diferents espais, fórmules i models. La participació més formal té el seu exemple més paradigmàtic al Consell escolar, com a òrgan de decisió i representació de tots els estaments que formen part de la comunitat educativa en un determinat centre. Altres propostes més participatives per part de l'alumnat són els consells de classe o d'escola, on cada grup-classe decideix aspectes del funcionament o intervé en la resolució de conflictes del grup. També projectes com l'Agenda 21 escolar o el Camí amic contribueixen a fomentar en els nois i les noies els valors vinculats a la cultura participativa, com és el compromís i la corresponsabilitat.

El temps de lleure dels infants és també un bon marc on desenvolupar aquesta cultura participativa. En aquest camp, les entitats d'educació en

el lleure, amb una llarga tradició associativa, són veritables escoles de participació on a partir dels valors democràtics, els nois i les noies tenen més possibilitats d'organitzar-se de forma autònoma i de responsabilitzar-se del funcionament i les activitats de l'esplai o l'agrupament.

Alguns municipis han incorporat en la darrera dècada alguns projectes de participació infantil que proven de donar un cert protagonisme social a aquest sector. Els consells d'infants, les audiències públiques, els plenaris... són fórmules de participació infantil en què els nois i les noies poden fer aportacions a la gestió municipal en relació a un determinat tema proposat pel consistori. Actualment, a Catalunya existeixen una trentena d'experiències d'aquest estil, que encara que importants són del tot insuficients per assegurar el reconeixement dels drets de ciutadania d'infants i adolescents.

La nostra societat té encara el repte de garantir la participació dels infants i els adolescents a tots els àmbits de la seva vida. Des de les administracions públiques s'estan fent esforços per buscar espais on fer-la possible. Aquesta voluntat queda reflectida a l'Avantprojecte de Llei de drets i oportunitats de la infància i l'adolescència, que s'aprovarà properament al Parlament. Juntament amb la protecció, la provisió i la prevenció, la participació dels infants i els adolescents és cabdal per garantir els seus drets de ciutadania.

La Convenció sobre els drets de l'infant és el primer tractat internacional específic sobre la infància que reconeix per primera vegada als menors d'edat drets socials, econòmics, culturals i polítics, és a dir, els reconeix com a ciutadans

LA SITUACIÓ DE LA INFÀNCIA AL MÓN	
► VIOLÈNCIA	
Infants reclutats per les forces armades al món	250.000
Infants desplaçats dins dels seus països pels conflictes armats	8,8 milions
Nenes en perill de patir ablació o mutilació genital al món	3 milions
► MORTALITAT INFANTIL	
Morts infantils al món	9,7 milions
Taxa de mortalitat dels menors de 5 anys als països desenvolupats	6/1.000
Taxa de mortalitat dels menors de 5 anys als països en desenvolupament	160/1.000
Primera causa de mort infantil al món	Pneumònia
► SALUT	
Infants menors de 15 anys infectats amb el VIH	2,1 milions
Infants menors de 15 anys morts a causa de la SIDA	290.000
► CONDICIONS DE VIDA	
Infants que no tenen accés a l'aigua potable	125 milions
Infants menors de 5 anys les llars dels quals no disposen de sanejament adequat	280 milions
► EDUCACIÓ	
Infants desescolaritzats al món	93 milions
Infants que no tenen accés a l'educació a causa dels conflictes armats	43 milions
► TREBALL INFANTIL	
Infants sotmesos a les pitjors formes de treball infantil	126 milions
Infants sotmesos a l'explotació sexual	1,8 milions

Dades de l'Informe sobre l'Estat Mundial de la Infància 2007 de l'UNICEF

Impuls i creació del Consell nacional d'Infància a Catalunya

Imma Pérez i Rovira - Secretària d'Infància i Adolescència Departament d'Acció Social i Ciutadania

Després de 20 anys de la Convenció dels Drets de l'Infant, els nens i nenes encara ara no s'han convertit en ciutadans actius, tot i els avenços que s'han aconseguit. Per això, la Secretària d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania ha desenvolupat l'avantprojecte de Llei dels drets i oportunitats de la Infància i Adolescència a Catalunya, conscients de la importància de la incorporació dels drets polítics en l'exercici real de la ciutadania dels nens i nenes

Elements justificatius per a la creació d'un òrgan de participació dels infants i adolescents catalans

Parlar de consells d'infància, ens remet obligatòriament a una reflexió condicionada per dos grans debats:

- ▶ El concepte dels nen i la nena com a ciutadans actius de dret.
- ▶ El concepte i el dret a la participació social dels nen i nenes a la vida social i política.

Sembla obvi, encara que l'experiència ens demostra que no ho és tant, que després de 20 anys de la Convenció dels Drets de l'Infant de 1989, els nens i les nenes ja haurien d'haver passat de ciutadans de demà a ciutadans de l'AVUI. Però si bé és innegable que el quotidià ens mostra avenços significatius en aquesta direcció, també ho és que hi ha dificultats a l'hora de visualitzar la coherència entre la teoria i la pràctica. Reptes que seran difícilment assolibles si no assumim la responsabilitat que en tenim els adults en

possibilitar i/o dificultar el procés real de ciutadania.

Recollint les paraules de Jenks (1982) "la infància no és només un fenomen natural, directament derivat del desenvolupament o creixement físic, és a més, i sobretot, una construcció social (diferent a cada temps i geografia) que fa referència a un *status* delimitat, incorporat dins d'una estructura social i manifestat en certes formes de conducta, totes elles relacionades amb un conjunt concret d'elements culturals..."

Una cosa són els drets "reconeguts" a la normativa i altre, que actua simultàniament, són les representacions socials de la infància.

"La construcció social vigent configura la infància com a una etapa de preparació, i així

Nois i noies del Consell d'infants de Cornellà

El Consell nacional d'Infància neix com a un espai de reconeixement de drets. I com a tal, ha de significar la visibilitat del protagonisme d'un col·lectiu social al que hem de garantir els mateixos espais de participació social i política que als altres amb els que conviuen

L'escola és un bon laboratori de participació. A la foto, consell de classe del CEIP Barrufet de Barcelona

els nens i nenes no són considerats com a "esser humà", sinó com a un "potencial humà" (Qvortrup, 1994).

És precisament aquesta necessitat de promoure la visibilització de la infància com a present, i gaudint d'un espai a l'agenda política, la que s'inclou en el canvi de paradigma promogut per la Secretaria d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania i desenvolupat en l'avantprojecte de Llei "Dels drets i oportunitats de la Infància i Adolescència a Catalunya".

Conscients de la importància que té la incorporació dels drets polítics en l'exercici real de la ciutadania dels nens i les nenes, aquest avantprojecte presenta en un mateix nivell de definició i d'execució els drets de Protecció, Provisió, Participació i Prevenció recollits a la Convenció i insta al responsables polítics a desenvolupar les estratègies i els recursos que garanteixen el seu compliment.

En aquest context, i tal com preveu l'article 27, el Consell nacional d'infància a Catalunya pren la importància política d'oferir una possibilitat de participació als ciutadans i ciutadanes de menys de 18 anys.

Però hem de ser realistes. Cal assumir els dèficits en l'aplicació dels drets de participa-

ció com a punt de partida, i ser conscients que els nens i nenes del nostre país no han crescut en un entorn social i polític afavoridor del seu protagonisme.

Malgrat això, és creixent la preocupació ciutadana, professional i política sobre el tema, i cada vegada més presents, experiències de participació infantil (consells d'infants, plenaris, audiències públiques, consells d'escola...) que ja representen un primer nivell real i privilegiat d'exercici de ciutadania i aprenentatge qualitatiu de participació cívica.

Paral·lelament, també les legislacions locals i nacionals es manifesten progressivament més receptives d'aquesta realitat. (Un exemple proper al nostre país, va ser la Llei de Serveis Socials, que als articles 48 i 49, possibilita la participació de la ciutadania, més enllà de l'edat).

El Consell nacional d'Infància neix com a un espai de reconeixement de drets. I com a tal, ha de significar la visibilitat del protagonisme d'un col·lectiu social a què hem de garantir els mateixos espais de participació social i política que als altres amb els que conviuen (Joventut, Dones...)

Des d'aquest prisma, es podrien compartir perfectament les següents funcions i/o com-

petències d'altres Consells ciutadans ja consolidats. Per exemple:

- ▶ Promoure activitats dirigides a assegurar la participació activa de les persones infants i adolescents.
- ▶ Fomentar en les persones infants i adolescents l'associacionisme com a estructura d'exercici de la ciutadania.
- ▶ Ésser consultat en relació en les decisions i en les mesures que les afecten.
- ▶ Fer d'interlocutor entre la Generalitat i les organitzacions de persones infants i adolescents en tot allò que les afecta.
- ▶ Participar en els òrgans consultius de l'Administració quan aquesta ho requereixi.
- ▶ Establir relacions amb altres organitzacions de persones infants i adolescents en tots llurs àmbits d'actuació.
- ▶ Promoure la creació de consells de persones infants i adolescents d'àmbit territorial.
- ▶ Altres...

És per tot això que considerem la creació del Consell nacional d'Infància i Adolescència de Catalunya necessària a més d'oportuna.

Si entenem el coneixement de la Convenció com a indicador del reconeixement dels drets de la infància i més específicament el de participació, resultaria si no més contradictòria l'absència de polítiques públiques que la promoguin i la possibilitin.

Consells d'infants, plenaris i audiències públiques

TEXT: Elena Manrique Garcia - FOTO: Consell d'infants de Sant Feliu de Llobregat

Els consells, plenaris i audiències públiques d'infants i adolescents són tres fórmules de participació infantil que fomenten la implicació dels nens i nenes en les decisions del seu municipi, convertint-se així en ciutadans i ciutadanes actius. Aquests tres espais permeten que infants i adolescents dialoguin i facin propostes sobre els temes locals que més els interessin, exercint així el seu dret a participar, un dret que tant a infants i joves com a adults, ens fa ser més lliures. Els tres mecanismes de participació són un pas important cap al futur Consell nacional d'infants i adolescents.

Un espai de participació per infants i adolescents

Els consells municipals d'infants i altres formes de participació infantil, com són els plenaris i les audiències públiques, van néixer amb la intenció de donar la paraula als nens, nenes, nois i noies, per tal que aportin el seu parer i les seves propostes en aspectes que incideixen en la seva ciutat.

El Consell d'Infants és un espai on els infants poden reflexionar, dialogar i fer propostes sobre aquells temes que més els afecten i interessin, dins de l'àmbit del seu municipi. El projecte, pensat com un treball d'educació en valors, vol promoure la participació dels nois i noies, un dret reconegut que sovint no es respecta.

El funcionament del consells d'infants depèn del municipi on es crea, però l'estructura acostuma a ser la mateixa a tots. Acostumen a estar formats per un grup de nens i nenes escollits per votació a les seves escoles, intentant mantenir la paritat pel que fa al sexe. Aquests infants es reuneixen periòdicament al llarg del curs, debaten sobre diferents temes i fan propostes de millora. A final

de l'any, els i les representants presenten els resultats a l'ajuntament. Els nens i nenes membres del consell són escollits per un mandat de dos anys, corresponents als cursos de cinquè i sisè. Durant aquest període han d'exercir com a representants dels seus companys davant del govern local.

D'aquesta manera, els nens, nenes i adolescents, s'impliquen de manera activa en els temes d'interès ciutadà. És molt important que els infants puguin exercir el seu dret a participar, ja que la participació -tant d'infants i joves com d'adults- ens fa més lliures, més responsables i, alhora, més conscients del que es pot fer i del que no es pot fer.

El Consell d'Infants és un projecte en el qual el procés que se segueix és tan important o més que el resultat final, ja que aquest procés ajuda a fer créixer els nens i nenes com a persones i incideix en la construcció dels seus valors.

D'altra banda, existeix una altra fórmula de participació: el Plenari d'Infants i Adolescents. La metodologia de treball i el funcionament dels plenaris acostuma a ser similar a la dels consells d'infants però sovint l'edat dels i les representants és superior. Els consellers/es es troben entre els 9 i els 12 anys, mentre que els membres del plenari tenen entre 12 i 16 anys, franja d'edat que correspon als cursos d'Educació Secundària Obligatoria (ESO).

Finalment trobem l'Audiència Pública, un altre mecanisme de participació que també ofereix a la ciutadania més jove poder expressar les seves opinions i demandes. Les audiències públiques dels nois i noies configuren un espai de diàleg i participació dels joves escolars com a ciutadans de ple dret.

Cada any es proposa un tema diferent d'interès per al jovent, per tal que aquest hi pugui pensar, intercanviar idees, imaginar i buscar solucions raonades i raonables. En aquest debat hi participen tots els i les alumnes de les diferents escoles. Un cop fet aquest pro-

Sessió de treball del Consell d'infants de Sant Feliu de Llobregat

XARXA DE PROJECTES DE PARTICIPACIÓ INFANTIL

▶ Artés

- Any de creació: curs 2005-06
- Membres del Consell d'Infants: 10
- Contacte: 93 830 50 01

▶ Badia del Vallès

- Any de creació: curs 2003-04
- Membres del Consell d'Infants: 17
- Contacte: 93 718 77 58

▶ Barcelona

- Any de creació de l'Audiència pública: 1994-1995
- Contacte: 93 402 35 97

▶ Berga

- Any de creació: 2004
- Membres del Consell d'Infants: 26
- Contacte: 93 821 43 33

▶ Callús

- Any de creació: curs 2001-2002
- Membres del Consell d'Infants: 8
- Contacte: 93 693 00 02

▶ Cardedeu

- Any de creació: 1998
- Membres del Consell d'Infants: 20
- Contacte: 93 841 88 14

▶ Cornellà de Llobregat

- Any de creació: curs 2001-2002
- Membres del Consell d'Infants: 20
- Contacte: 93 377 99 11

▶ Granollers

- Any de creació: 2001
- Membres del Consell d'Infants: 15
- Contacte: 93 8426682

▶ El Prat de Llobregat

- Membres del Consell d'Infants: 25
- Contacte: 93 379 00 50

▶ L'Hospitalet de Llobregat

- Any de creació: Primària el curs 2004-2005 i Secundària el curs 1999-2000
- Contacte: 93 402 94 00

▶ Moià

- Any de creació: 2007
- Membres del Consell dels Infants: 15
- Contacte: 93 830 00 00

▶ Rubí

- Any de creació: 1998-1999
- Membres del Consell dels Infants: 25
- Contacte: 93 588 70 00

▶ Sabadell

- Any de creació: curs 2004-2005
- Membres del Consell dels Infants: 20
- Contacte: 93 745 33 00

▶ Sallent

- Any de creació: 2006
- Membres del Consell dels Infants: 12
- Contacte: 93 837 02 00

▶ Santpedor

- Any de creació: 2005
- Membres del Consell dels Infants: 14
- Contacte: 93 827 28 28

▶ St Feliu del Llobregat

- Any de creació: 1997
- Membres del Consell dels Infants: 24
- Contacte: 93 685 80 06

▶ Sitges

- Any de creació: curs 2003-04
- Membres del Consell dels Infants: 19
- Contacte: 93 811 76 00

▶ Súria

- Any de creació: 1997-1998
- Membres del Consell dels Infants: 14
- Contacte: 93 868 2800

A més d'aquestes poblacions, també compten amb consell d'infants els municipis del Masnou, Badalona, Lleida, Manresa, Reus, Santa Perpètua de la Moguda, Tona, Mollet del Vallès, Tremp, Vic, Vilanova i la Geltrú i Santa Coloma de Gramenet

“Els consells d'infants, els plenaris i les audiències públiques de nois i noies són tres fórmules de participació que permeten als infants i adolescents reflexionar i debatre sobre els temes que més els interessin i afecten del seu municipi”

cés, els nois i noies emeten les seves opinions, propostes i demandes i uns representants -escollits pels seus propis companys i companyes- presenten els resultats en una audiència pública al consistori presidida per l'alcalde.

‘La ciutat dels infants’

El pedagog italià Francesco Tonucci, va engegar l'any 2001 el projecte *La ciutat dels infants*, que defensa un model de ciutat amb els nens, nenes i adolescents com a paràmetre i garantia de les necessitats de tots els ciutadans i ciutadanes. Arran d'aquest projecte internacional es va començar a parlar de dos aspectes fonamentals en la vida d'un infant: la seva autonomia i participació. *La ciutat dels infants* neix amb una motivació política, rebutjant una interpretació exclusivament de tipus educatiu o proteccionista. Es tracta de treballar per construir una ciutat millor per tots i totes, on els infants puguin viure una experiència com a ciutadans actius.

La necessitat que senten els adults de tenir sempre sota control els infants impedeix als nens i nenes experimentar vivències que són necessàries pel seu desenvolupament. Aquest

projecte proposa canviar de paràmetre i prioritzar l'òptica de l'infant, aconseguint que totes les àrees de l'administració local mirin amb ulls d'infant, per tal de no perdre de vista ningú. La participació és un dels eixos bàsics del projecte de Tonucci i una de les formes més riques i significatives de la participació infantil són els consells d'infants.

Tonucci defensa la incorporació de la perspectiva de la infància per la millora de les ciutats. Els seus dibuixos mostren amb ironia la manca de sensibilitat dels adults envers els infants. Dibuix publicat al llibre *"Infant s'hi neix"*, el primer recull de les seves vinyetes

Consell d'Infants d'Artés

L'Ajuntament d'Artés va crear el seu consell d'infants el curs 2005-2006, a través de l'Àrea d'Educació. El Consell està format per vuit o deu infants i una tècnica, que fa les funcions de dinamitzadora. El consellers cursen 5è i 6è de Primària i tenen entre 9 i 12 anys d'edat. L'elecció dels representants al Consell es fa a les escoles - al CEIP Dr. Ferrer i a l'Escola Vedruna), tot i que sempre es mira que també hi hagi un representant de l'Esplai CEP. Els nens i nenes són escollits per votació dels seus companys i companyes de classe. Normalment, la dinamitzadora i els consellers/es de sisè que continuen en el càrrec, expliquen a la resta d'alumnes de cinquè quines són les tasques que porta a terme el Consell d'Infants, per tal de donar-li continuïtat al projecte. A partir d'aquí, tots aquells alumnes que es vulguin presentar a la candidatura de conseller o consellera poden fer-ho. Passat un temps, els nois i noies procedeixen a votar, sempre intentant que el nombre de nens i nenes sigui equitatiu.

Els temes tractats al Consell d'Infants són molt variats i diversos. Bàsicament es parla sobre temes del municipi rellevants pels infants, aquells que més els preocupen o amoïnen, com ara temes urbanístics, d'oci, mediambientals o relacionats amb la festa major, entre d'altres. Al Consell els nens i nenes opinen, debaten i donen suggeriments. Fins ara, el Consell no ha seguit un eix d'animació durant tot el curs escolar però no ho descarten per un futur proper.

Les opinions que es recullen al Consell d'Infants es tenen en compte des del consistori. Per exemple, quan es celebra la festa de carnestoltes o la festa major del municipi, els infants i adolescents proposen diverses activitats i/o suggeriments, que es tenen presents i s'intenten portar a terme.

Funcionament i metodologia de treball

La metodologia que utilitza el Consell d'Infants d'Artés és molt participativa i dinàmica. El Consell es reuneix una vegada al mes a la sala polivalent de l'ajuntament, a la Cruïlla d'Entitats. A l'inici del curs es va estipular que el Consell es trobaria en dijous, a partir d'un quart de sis de la tarda i aproximadament fins dos quarts de set. En les sessions es recullen les aportacions de les bústies de les escoles, com també les que es fan a títol individual, i es comenten les activitats a fer i els encàrrecs rebuts des del propi ajuntament. A cada sessió es fa una acta de la reunió que es llegeix a la següent trobada del Consell.

Al finalitzar el curs escolar, el Consell dedica l'última sessió per fer una valoració oral de com ha anat aquest any el Consell: quins aspectes convindria millorar i de quina manera, què és el que ha agradat més, propostes pel nou curs escolar... Generalment, l'opinió dels infants que participen al projecte és molt positiva i això es reflecteix en la majoria dels casos en l'assistència al Consell.

Reglament de règim intern del Consell d'Infants d'Artés:

- ▶ El Consell d'Infants té caràcter voluntari. Això vol dir que qui no vulgui participar o no tingui ganes de formar-ne part, només ho ha de dir i se li buscarà un substitut/ta.
- ▶ Les sessions són mensuals. Els consellers i conselleres han d'intentar assistir-hi ja que són representants d'aquells nens i nenes que els han escollit.
- ▶ També han d'intentar ser puntuals dins les possibilitats de cadascú.
- ▶ S'ha d'aixecar la mà quan es vol dir quelcom i s'ha de respectar el torn de paraula dels companys i companyes.
- ▶ No s'ha de riure ni fer burla de l'opinió o dels comentaris que facin els companys i companyes, ja que és important i cal que es respecti.
- ▶ No s'han de fer sorollets ni interrompre quan els altres parlen.
- ▶ No s'ha d'insultar ni dir coses desagradables de les altres persones.
- ▶ No s'ha de molestar els altres consellers/es.

Consell d'Infants de Cornellà de Llobregat

Cornellà de Llobregat té 85.044 habitants, dels quals 11.498 són menors de 16 anys, en un terme municipal de 6,9 quilòmetres situats en la comarca del Baix Llobregat.

El Consell d'Infants de Cornellà de Llobregat es va constituir el dia 13 de juny de 2002 amb la voluntat de donar als infants un espai per poder pensar, raonar, reflexionar, dialogar i fer propostes sobre aspectes que formen part de la seva vida quotidiana a la ciutat. D'aquesta manera, els adults poden escoltar la paraula dels nens i nenes. Aquest curs el Consell està format per 25 infants de cinquè i sisè de primària de les escoles públiques i concertades de la ciutat.

Els principals objectius del Consell d'infants són:

- ▶ Promoure la participació dels infants a la ciutat.
- ▶ Formar persones capaces de viure i conviure en una comunitat.
- ▶ Aproximar els nens i les nenes al valor de la democràcia i la participació.
- ▶ Promoure els hàbits i actituds dialogants dels infants.
- ▶ Facilitar als infants les eines per poder participar en la transformació de la ciutat.

Aquest consell vol ser globalitzador i pensen que ha de partir des de l'escola ja que és on estan ubicats els nens i les nenes i des d'on millor poden representar a la ciutat, tant si és a nivell de l'escola tenint un espai per poder-ne parlar (tutories, assemblees, delegats, etc.), o bé no tenint

aquest espai al centre, però ells poden parlar-ne amb els seus companys i veïns a nivell personal. El Consell es reuneix un cop al mes en horari extraescolar, al Castell de Cornellà de Llobregat. Els infants escullen un tema relacionat amb la ciutat i durant el curs fan propostes de millora i n'informen els seus companys d'escola. En una sessió de treball es presenten les propostes a l'alcalde, el qual n'assenyala les que es poden dur a terme i les que no, i justifica els nens tant les propostes aplicables com les que no ho són. El Consell es renova en la seva totalitat cada dos anys (la meitat dels seus membres cada curs).

Temàtiques treballades i projectes realitzats

Alguns dels temes que s'han treballat des de la constitució del Consell fins al curs actual són:

- ▶ Celebració del Dia Internacional de la Infància (20 de novembre): cada curs els nens i les nenes treballen els drets dels infants i aporten els seus treballs per exposar-los el dia de la festa que està oberta a tots els infants de la ciutat.
- ▶ Logotip: els infants van fer propostes sobre el logotip del Consell, van realitzar els seus propis dissenys i van donar idees a la dissenyadora que va rebre l'encàrrec. El logo definitiu el van tenir l'abril de 2003.
- ▶ Espais lúdics de la ciutat: es va fer un itinerari per realitzar l'estudi de les diferents places i parcs de la ciutat i van escollir la remodelació de la plaça Enric Prat de la Riba. Els nens i les nenes van fer propostes pel que fa a l'espai i als jocs que hi haurien d'haver per a diferents edats. La plaça es va inaugurar el 20 de maig de 2004.
- ▶ Festa de Reis a la ciutat: els nens i les nenes van fer propostes sobre els diferents blocs que formen aquesta festa: per millorar el laboratori del Mag Maginet, el conte de Reis que es reparteix a les escoles, les carrosses... Els infants van poder veure les seves propostes fetes realitat durant la Festa de Reis de gener de 2005.
- ▶ Els valors a la ciutat: basant-nos en l'amistat, el respecte i la convivència s'intenta millorar el civisme a la ciutat. Els nens i les nenes varen fer un treball de recollida d'informació per la ciutat i van elaborar una sèrie de recomenacions que es convertiren en uns cartells repartits als comerços i en unes banderoles metàl·liques que foren instal·lades en les places i parcs més importants de la ciutat.
- ▶ Treball sobre activitats lúdiques per a infants: es va analitzar i valorar les diferents activitats per a nens i nenes que es donen a la ciutat, i es van fer propostes noves i de millora d'algunes activitats.
- ▶ Confecció d'un Programa per Infants per a la Festa Major. Per tal d'ampliar i complementar les activitats que gaudeixen el nen i nenes a la Festa Major de la ciutat s'han fet noves propostes i millores, incrementant d'aquesta manera la seva participació a la Festa.

Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat

El Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat és un òrgan de consulta i participació infantil, integrat per nens i nenes d'entre 10 i 12 anys. El Consell va néixer amb la voluntat d'impulsar el dret de participació dels infants al seu municipi i aconseguir així una ciutat a la mida de tots. Aquesta experiència es desenvolupa a la ciutat des de 1997, com una iniciativa municipal de caràcter interdepartamental i transversal, impulsada des del Programa d'Infància de l'Ajuntament i amb el suport de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona. Els infants prenen part en les decisions del seu municipi, opinant sobre aquells temes que els afecten com a col·lectiu i aquells que tenen a veure amb l'espai de convivència i de creixement personal. Segons ells mateixos, el Consell és “un grup de nens i nenes que donem la nostra opinió sobre coses que volem que canviïn i coses que creiem que són importants per la ciutat i pels infants”.

En el marc del Programa d'Infància, el Consell parteix dels següents objectius:

- ▶ Valorar la veu dels infants i concretar d'una manera visible la seva consideració de ciutadans i ciutadanes amb plena capacitat d'opinió i expressió.
- ▶ Crear un mecanisme vàlid i estable de participació dels infants i de comunicació d'aquests amb els càrrecs electes de la ciutat.
- ▶ Fer possible una reflexió dels infants sobre la seva ciutat i facilitar-los els mecanismes perquè les seves propostes i idees puguin incorporar-se al pla d'actuació del municipi.
- ▶ Facilitar a totes les escoles i al seu alumnat l'aprenentatge dels mecanismes de representació i participació democràtica, que seran essencials de forma permanent en la seva formació com a ciutadans i ciutadanes.

El Consell es reuneix de manera ordinària el primer divendres de cada mes, i extraordinàriament quan cal, per grups de treball. Hi ha tres infants que porten la reunió i tres que fan l'acta. Es tracten tots els temes que arriben a les bústies de suggeriments de les escoles, com també els encàrrecs que provenen del consistori. Els nens i nenes participen al Consell durant dos anys i cada any es renova la meitat dels seus membres, dins de l'acte de constitució que coincideix amb el Dia Internacional dels Drets dels Infants.

Activitats realitzades

Al llarg del 2008, el Consell d'Infants de Sant Feliu ha tractat molts temes, a partir dels quals s'han portat a terme una sèrie d'activitats i projectes:

- ▶ El Síndic de Greuges va assistir a la reunió del Consell del mes de febrer, per explicar la funció del seu treball. Els infants van aprofitar la seva presència per conèixer millor la seva feina.
- ▶ El Consell d'Infants de Sant Feliu, juntament amb el de Sitges, Cornellà, i el Prat de Llobregat, van organitzar una trobada amb el conegut pedagog italià Francesco Tonucci, creador del projecte *La ciutat dels infants*.
- ▶ Participació a les Jornades *Nens i nenes, nois i noies: La ciutat d'avui*, organitzades per la Secretaria d'Infància i Adolescència. Els nens i nenes van explicar què és i com funciona el consell d'infants.
- ▶ Com podem acompanyar als nouvinguts? Els consellers/es van treballar, en el marc de la Xarxa d'Atenció a la Infància, la temàtica de la immigració i la relació amb els companys que venen d'altres països.
- ▶ Participació a la reunió amb les famílies. Els nens i nenes van demanar participar a la reunió, perquè els feia il·lusió explicar als seus pares què fan i com ho fan.
- ▶ Col·laboració amb el Consell de la Dona contra la violència de gènere. Els membres del Consell d'Infants van fer una *carta per l'agressor*, demanant-li que pensi en el mal que fa a la dona i que té la possibilitat de curar-se si demana ajuda. El 25 de novembre a la plaça de la Vila la van llegir.
- ▶ La nit de Reis. En aquest dia tant especial, el Consell d'Infants va participar a la cavalcada de reis del municipi, disfressant-se i repartint caramels entre la resta de nens i nenes.
- ▶ Projecte de participació a les escoles. Els representants del Consell expliquen com funciona i animen a la resta de la classe a participar-hi.

A l'actualitat, el Consell està treballant en l'encàrrec polític que consisteix en donar a conèixer a la població de Sant Feliu els drets dels infants. Es va concretar una intervenció a les escoles per donar a conèixer els drets als seus companys mitjançant una exposició de dibuixos i d'objectes que simbolitzen drets. D'altra banda, també es va fer un escrit a la revista municipal i una intervenció dels consellers/es a la ràdio.

Consell de nois i noies de l'Hospitalet de Llobregat

El Consell de Nois i Noies de l'Hospitalet és un projecte de participació a través de la implicació dels nois i les noies en temes d'interès ciutadà. Els nens i nenes que formen part discuteixen sobre temes d'àmbit ciutadà que els preocupen i els interessen, els estudien i fan propostes per millorar la ciutat, que després fan arribar a l'ajuntament del seu municipi.

Els principals objectius del Consell són:

Consell d'Infants de Badalona

L'Ajuntament de Badalona va constituir el Consell dels Infants el 29 de novembre de l'any 2004. L'òrgan està format per nens i nenes d'entre 10 i 12 anys dels diferents centres educatius de Badalona. Aquest òrgan neix amb la voluntat de potenciar el dret dels nens i nenes a la participació, mitjançant un consell que canalitzi les inquietuds i iniciatives d'aquests infants i adolescents sobre els temes que els afecten i sobre aquelles qüestions que envolten la planificació i gestió de la ciutat.

Aquest curs 2008-2009 els consellers i conselleres han centrat el seu debat en un tema que els afecta directament: els usos dels jocs als parcs i places de la ciutat. Per reflexionar i opinar sobre el tema, els nois i noies han centrat la seva observació en quatre punts:

- ▶ Els espais
- ▶ Els usuaris d'aquests espais
- ▶ La vegetació
- ▶ El mobiliari

Per analitzar la situació, els infants van realitzar un estudi sobre els hàbits dels nens i nenes a l'hora d'anar a jugar al parc. Es van fer diverses enquestes sobre cada quan van al parc, amb qui, què hi porten i si es troben còmodes a l'espai de joc. De l'estudi, els infants van extreure moltes conclusions, com ara que a la seva ciutat necessiten més zones per jugar, que les que existeixen podrien estar millor distribuïdes o que és necessari fer-ne un bon ús.

A partir de les conclusions, els nois i noies van fer tota una sèrie de propostes de millora per aquests espais públics, dels quals són els principals usuaris:

- ▶ Més espais per fer *skate* o patinar
 - ▶ Més parets per fer concursos de grafitis
 - ▶ Més zones per jocs esportius i altres amb jocs diversos
 - ▶ Fer campanya de sensibilització per tal que la gent no embruti els parcs.
- Cal aprendre a respectar els parcs i places i a cuidar-los.

Plenari dels infants i adolescents de la Ciutat de Lleida

El Plenari dels infants i adolescents de Lleida, creat l'any 1998, és una altra fórmula de participació dels nens i nenes, semblant a la dels consells d'infants municipals. Els seus objectius principals són:

- ▶ Establir un canal de participació dels infants en la vida activa de la ciutat.
- ▶ Possibilitar i organitzar l'expressió dels criteris dels infants respecte del seu entorn educatiu, cultural i de lleure i urbà.
- ▶ Establir la relació dret -responsabilitat com a manera d'afavorir el procés de socialització
- ▶ Canalitzar les iniciatives i les propostes de millora de les condicions del desenvolupament de l'activitat dels infants de la ciutat a través del debat i de l'acord representatiu.
- ▶ Educar els infants en la participació representativa i democràtica.
- ▶ Aconseguir que la veu dels infants es prengui en consideració.
- ▶ Fer que els infants coneguin els òrgans de govern de la ciutat de Lleida

▶ Articular un òrgan de consulta de l'Ajuntament pel que fa a les propostes que afecten els infants i els adolescents de la ciutat.

El Plenari dels infants i adolescents de Lleida treballa per aconseguir que la veu dels nois i noies tingui més ressó a la societat lleidatana. Alguns dels temes que han tractat al llarg d'aquest temps són:

- ▶ Lleida, una ciutat més neta
- ▶ Com tenir una ciutat més segura
- ▶ Projectes de lleure per a Lleida
- ▶ Lleida, la ciutat que ens agrada
- ▶ Com ens relacionem a la ciutat
- ▶ La mobilitat sostenible
- ▶ La salut i la qualitat de vida
- ▶ L'estalvi energètic i la ciència
- ▶ Els mitjans de comunicació
- ▶ El canvi climàtic
- ▶ El diàleg intercultural

Funcionament i metodologia de treball

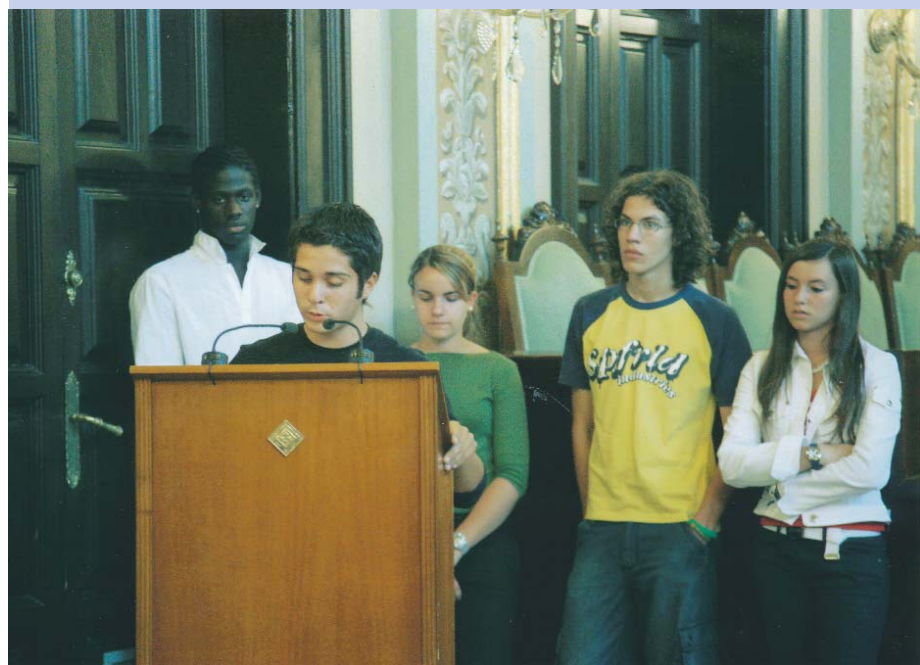
Formen part del Plenari tots els adolescents elegits a l'efecte, en un nombre de tres representants per cada centre educatiu que ho sol·liciti. Les edats dels infants i adolescents elegibles i electors estan compreses entre els 12 i els 16 anys, que es corresponen amb els cursos d'Educació Secundària Obligatoria (ESO). L'elecció dels representants es fa segons les normes que la comunitat educativa de cada centre estableix per a la seva millor execució. El plenari procura que existeixi paritat en l'elecció, pel que fa al sexe.

Cada membre del Plenari té veu i vot en les sessions que es porten a terme. Els acords sempre es prenen per majoria simple. En cas d'empat, es reprèn el debat i es proposen noves votacions. No hem d'oblidar que els adolescents que formen part del Plenari dels infants són representants de les persones menors d'edat. Per aquesta raó, han de tenir garantida la possibilitat, en els seus centres educatius, de poder contrastar amb la resta dels companys i companyes la informació que el Plenari genera.

En la sessió Anual Constitutiva, el Plenari, per elecció lliure dels seus membres, es dota del seu òrgan de govern: la Comissió Permanent, formada generalment per 4 o 5 persones. D'altra banda, un president o presidenta que modera els debats hi proposa els acords a votació. Aquesta figura representa el Plenari en els actes i les institucions als quals sigui convidat.

El Plenari es reuneix una vegada cada tres mesos en una dependència municipal prèviament convocada. La Comissió Permanent es reuneix amb anterioritat per elaborar l'Ordre del Dia, on es recullen totes les iniciatives i temes que van sorgint durant el curs i que siguin importants per parlar i debatre.

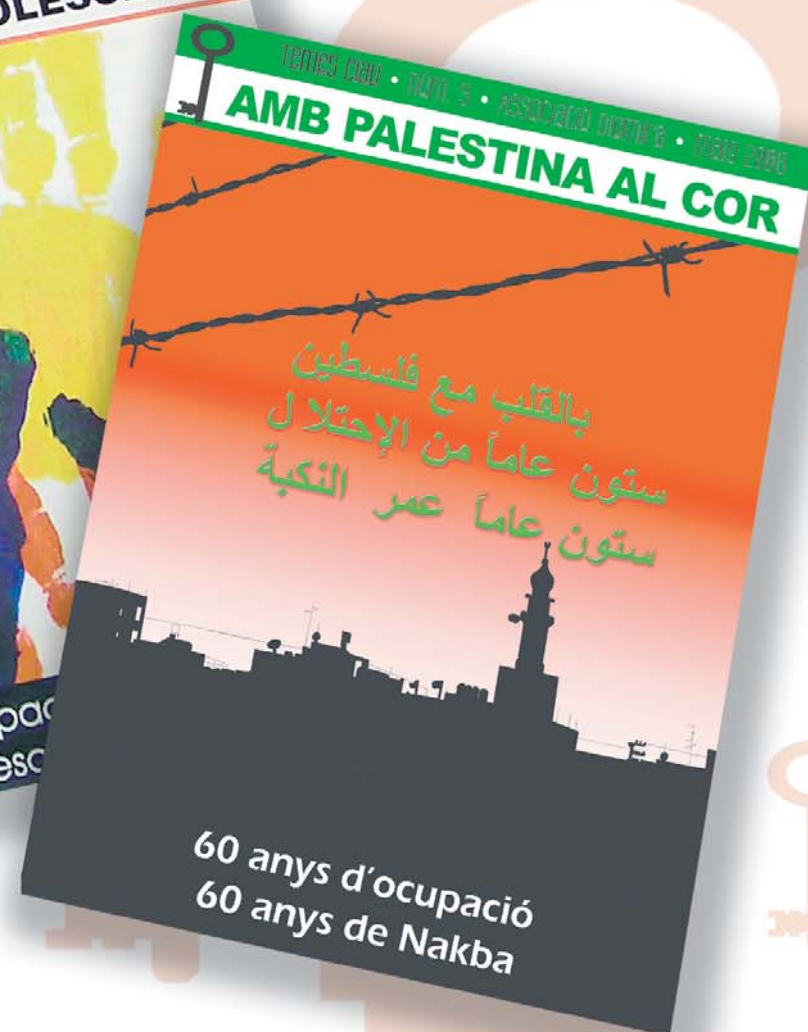
Una vegada l'any, a final del curs escolar, l'alcalde del municipi i els regidors, amb la presència de la Defensora dels Drets dels Infants, rep en sessió d'audiència pública als seus membres a fi que la Comissió Permanent pugui traslladar les seves inquietuds, propostes i iniciatives. I debatre, si és el cas, la posada en funcionament si són competències municipals.

Temes clau

Exemplars gratuïts a disposició d'entitats i col·lectius

Participació, escola i educació en el lleure

TEXT: Meritxell Sentís, Associació Diomira - FOTO: CEIP Barrufet

La participació està relacionada amb l'educació dels infants i adolescents. La participació és un procés on els nens i nenes són protagonistes del seu entorn, ara bé, no s'ha d'entendre la participació com un fet puntual, ni com una acció limitada. La participació és una font constant d'aprenentatge, un esforç constant de diàleg i això comporta l'assumpció de responsabilitats. Per tant, en el moment d'educar als nostres infants i adolescents se'ls ha de tenir en compte ja que si ells participen de la seva educació aprendran a opinar, valorar i solucionar problemes que el seu entorn els hi pugui donar.

La participació, punt clau de l'educació

L'educació necessita de participació en el sentit més ampli i la participació necessita de l'educació. La participació és un procés on els i les joves són protagonistes del seu entorn. Per tant, és important no desvincular-ho de l'aprenentatge dels nens i nenes. Hi ha molts òrgans de participació dels infants i adolescents arreu del territori català.

Consell Escolar

En tots els centres educatius públics de Catalunya hi trobem el Consell Escolar. És l'òrgan màxim de decisió i participació del centre, on estan representats els diferents sectors de la comunitat educativa. Les principals funcions del Consell Escolar són: formular propostes a l'equip directiu sobre la programació anual del centre i aprovar el projecte educatiu; elaborar informes sobre el funcionament del centre i sobre aquelles altres aspectes relacionats amb la seva activitat, analitzar i valorar el funcionament general del centre, l'evolució del rendiment escolar i els resultats de l'avaluació del centre que faci l'administració.

Dins del Consell Escolar s'ha de constituir una comissió econòmica que té com a missió l'aprovació del pressupost i la fiscalització dels comptes anuals del centre. En les escoles d'educació infantil i primària, el consell escolar del centre, haurà de constituir una comissió permanent.

El Consell Escolar dels centres docents públics està format per: el director/a, el/la cap d'estudis, el/la secretari/ària, un/una representant de l'ajuntament i un/una representant del personal d'administració i serveis del centre.

L'associació de pares i mares més representativa del centre designa un/a representant en el Consell Escolar. A partir del 1r. Curs d'ESO, els alumnes poden ser elegits pels seus propis companys de classe, membres del Consell Escolar. En els centres d'educació especial i en els centres ordinaris amb unitats específiques d'educació especial, també forma part del Consell Escolar un/a representant del personal d'atenció educativa complementària.

Els membres del Consell Escolar són elegits mitjançant eleccions que les convocarà la direcció del centre, el qual ha d'organitzar accions per impulsar la participació dels diferents sectors de la comunitat educativa.

Consell de classe

A alguns centres escolars de Catalunya s'ha creat el consell de classe. Un d'aquests centres és el CEIP Barrufet de Barcelona. El centre realitza el consell de classe a partir de P5, dins del mateix horari lectiu, es fixa un temps perquè els nens i nenes puguin opinar, fer propostes, valorar... sobre allò que passa a la classe i així, de manera conjunta, anar trobant solucions. També és una eina perquè els nens i nenes aprenguin a gestionar els seus propis conflictes, però a més perquè agafin consciència de grup, és a dir que els alumnes comprenguin que el grup de classe no és només la suma de les persones que el componen. Durant el consell també és el moment de repartir càrrecs i de valorar la feina que s'ha realitzat fins ara. Durant el temps destinat a realitzar el consell de classe,

Composició orientativa del Consell Escolar

Centres d'educació infantil i primària					
Director/a + cap d'estudis +ajuntament +PAS +secretari/a		Professorat	Pares i mares	AMPA	TOTAL
5		6	6	1	18
Centres d'educació secundària					
Línies	Director/a + cap d'estudis +ajuntament +PAS +secretari/a	Professorat	Pares, mares i alumnes*	AMPA	TOTAL
2/3	5	6	6	1	18
4	5	8	8	1	22

* El nombre de membres d'aquest sector ha de ser parell, i la representació, a parts iguals entre alumnes i pares i mares d'alumnes. Els alumnes, a partir del segon cicle d'educació secundària obligatòria, tenen dret a ser candidats.

Consell de Classe del CEIP Barrufet

El CEIP Barrufet de Barcelona realitza el Consell de classe a partir de P5, dins del mateix horari de classe, es fixa un temps perquè els nens i nenes puguin opinar, fer propostes, valorar... sobre allò que passa a la classe i així, de manera conjunta, anar trobant solucions

el mestre o mestra tutor ajuda els alumnes a gestionar el temps, a reflexionar i arribar als acords corresponents.

Per poder abastar millor les inquietuds, preguntes, problemes... dels alumnes, el CEIP Barrufet ha creat enguany el Consell d'Escola. Del consell en formen part un nen o nena representant de cada curs, des de P5 a 6è, amb un parell de coordinadores. Es reuneixen cada quinze dies i parlen de propostes que porten de les classes o que aporta el Claustre i també en el consell de classe es parla del que s'ha tractat en el consell.

El lleure

El lleure és el temps lliure que ens permet, a partir del joc de les relacions no formals amb els altres, desenvolupar els valors humans dels individus. Quan es tracta de donar resposta al temps lliure dels nens i nenes cal garantir que, a més a més de jugar i passar-ho bé adquireixin hàbits i valors per al seu ple desenvolupament personal i social. Hi ha dos grans centres on s'imparteix l'educació en el lleure, com són els esplais i els agrupaments escoltes. Aquests són un marc ideal per a la transmissió de valors, ja que són petits espais de llibertat i felicitat on els nens i nenes

poden desenvolupar el seu propi projecte a l'hora que es formen.

La participació en una organització de lleure és una font constant d'aprenentatge, un esforç constant de diàleg i consens amb altres punts de vista, comporta l'assumpció de responsabilitats i la possibilitat de participar de les decisions. L'associacionisme educatiu juga un paper molt important, ja que permet construir espais de socialització on s'integra la realització personal amb la participació col·lectiva.

A més a més d'aquests espais on els infants participen en la seva formació n'hi ha d'altres, com per exemple el projecte Agenda 21 escolar, que consisteix en un compromís de la comunitat educativa i un pla d'acció per millorar el medi ambient i social del centre educatiu i el seu entorn.

Un altre exemple és el projecte educatiu *Parlament a les aules*. L'objectiu del projecte és difondre la tasca de la cambra catalana als centres educatius de primària i secundària, tenint en compte que aquests són espais centrals de formació i educació dels nois i les noies.

Potenciant la participació infantil a Barcelona

Àrea d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona té l'objectiu de promoure les accions de participació dels infants i els adolescents. Existeixen una diversitat d'experiències que situen als nois i noies de la ciutat com a protagonistes en el coneixement de la realitat, la presa de decisions, la definició de propostes de millora del seu entorn i la realització d'activitats que responen als seus interessos, motivacions i maneres de fer. Per això, és necessari el treball transversal de les àrees involucrades, a més de la col·laboració de les institucions i la societat civil, així com dels mateixos nois i les noies

La ciutat compta amb diversos programes que afavoreixen la plena ciutadania dels nois i les noies

Barcelona és una ciutat compromesa amb els infants i adolescents i orgullosa del reconeixement com a *Ciutat amiga de la infància* que UNICEF li va atorgar el 2006. Existeixen una diversitat d'experiències que situen als nois i noies de la ciutat com a protagonistes en el coneixement de la realitat, la presa de decisions, la definició de propostes de millora del seu entorn i la realització d'activitats que responen als seus interessos, motivacions i maneres de fer. La participació la trobem des de l'escala més propera a la seva vida quotidiana (família, escola, carrer, casal, barri...) a la de districte i ciutat, que suposa un abordatge més abstracte, però a la vegada un repte per la seva dimensió i abast.

Avui, la major part de programes municipals es centren en l'àmbit escolar, des de l'Agenda 21 Escolar i els Punts d'Informació i Dinamització dels Centres Educatius de Secundària a les assemblees d'aula, els Consells d'Escola o els Consells Escolars, passant també per La Veu del Infants o l'Audiència Pública. Tanmateix, en l'àmbit del lleure la participació sol ser

també un element cabdal, així com en projectes socioeducatius, culturals...

L'Ajuntament de Barcelona té l'objectiu de fer visibles i promoure les accions de participació d'infants i adolescents mitjançant, d'una banda, el treball transversal entre les àrees involucrades (Districtes, Educació, Medi Ambient, Drets Civils, Urbanisme, Participació, Jovenut, Usos del Temps o Acció Social, entre d'altres), i d'altra banda, amb la imprescindible col·laboració de les institucions i la societat civil, i especialment dels mateixos nois i noies.

Cal avançar en el (re)coneixement del que existeix, prendre consciència de la prioritat que suposa la participació infantil en la construcció de ciutadania activa i facilitar suports perquè es multipliqui, donar valor a les accions del dia a dia, explorar fórmules que s'ajustin a les dinàmiques relacionals dels nois i noies, i apostar per una avaluació dels diferents processos que permeti valorar l'impacte de les actuacions i prendre el pols pedagògic, democràtic i infantil de la ciutat.

Festa d'inauguració de la Ruta dels Drets de l'Infant, activitat impulsada per l'Ajuntament de Barcelona per difondre la Convenció dels drets de l'Infant de Nacions Unides

Audiència pública, idees per millorar la ciutat

L'Audiència pública als nois i noies de Barcelona és una activitat organitzada per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona des del curs 1994-1995 que s'adreça a l'alumnat d'entre 11 i 17 anys. Es tracta d'un mecanisme de participació que esdevé un espai per a la reflexió i el diàleg dels nois i les noies i l'exercici de la seva plena ciutadania. Cada any, es proposa un tema diferent i després de pensar, intercanviar idees i debatre, els nois i noies participants fan una sèrie de propostes per tal de millorar la ciutat i la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes. Després d'un procés col·lectiu de reflexió, un centenar d'alumnes en representació del miler de nois i noies participants presenten les seves propostes en una audiència pública del consistori presidida per l'alcalde.

Els objectius de l'activitat són fomentar la participació dels nois i les noies en les qüestions que afecten la ciutat i que aquesta els escolti com a ciutadans i ciutadanes de ple dret; fer un pas endavant cap a una democràcia participativa, més enllà de la representativa, i revalorar la política com una activitat necessària per a la convivència. Aquesta experiència permet a les noies i als nois de Barcelona l'assumpció de responsabilitats en els afers col·lectius de la ciutat i l'aprenentatge dels valors democràtics, a més d'un millor coneixement del funcionament de l'Ajuntament i de la ciutat. Des de la posada en funcionament d'aquesta activitat, els nois i noies de Barcelona han fet les seves propostes en temes com el canvi climàtic, l'ús i millora dels mitjans de comunicació, la ciència, la convivència ciutadana, la participació infantil o el diàleg intercultural a la ciutat. Com a resultat de les Audiències, s'han posat en pràctica moltes de les propostes realitzades pels nois i les noies, com ara la creació de nous jardins i de carrils bici, i s'han portat a terme campanyes de sensibilització adreçades al jovent, etc.

El Pregó de la Laia, somniant Barcelona

Els infants són els autèntics protagonistes de la Festa Major d'Hivern de la ciutat i per això són ells els encarregats d'elaborar cada any el Pregó que es llegeix al balcó de l'Ajuntament i que dona el tret de sortida a la festa, en presència de l'Alcalde de la ciutat i d'altres autoritats del consistori. Cada any, al voltant de 400 nens i nenes de diferents centres escolars de la ciutat participen al programa *La Veu dels Infants*. El *Pregó de la Laia*, que impulsen la Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

El Pregó s'elabora a partir de les diferents aportacions dels escolars participants, que tenen l'ocasió de reflexionar sobre la seva ciutat i fer algunes propostes de millora. Santa Eulàlia, copatrona de la ciutat, és símbol de la solidaritat, de la defensa de la justícia i del compromís de la gent jove, uns valors que Barcelona ha volgut identificar amb els infants, a qui dedica aquesta festivitat.

L'Agenda 21 escolar o com imaginar un món millor

L'Agenda 21 escolar és un compromís conjunt de la comunitat educativa per tal de diagnosticar, aportar solucions i assumir compromisos que permetin aconseguir un món millor i més sostenible, començant pel seu entorn més immediat. Des de l'any 2001, l'Ajuntament anima els centres educatius a participar de l'Agenda 21 escolar com a projecte d'educació, participació i implicació cívica. A l'actualitat, hi participen al projecte uns 300 centres de Barcelona.

En aquest marc, les escoles venen desenvolupant un ric ventall d'iniciatives de millora de la pròpia escola i de l'entorn, com pot ser reduir el consum d'aigua, millorar la gestió dels residus o habilitar un hort escolar. Però l'Agenda 21 escolar va molt més enllà. El seu objectiu principal és motivar en els nois i les noies una actitud responsable, fer-los actius i cooperatius davant dels reptes de l'entorn, i que aquesta actitud els acompanyi en tots els àmbits de la vida, més enllà dels seu pas per l'escola o l'institut. Es tracta, doncs, que puguin assumir la importància de les seves accions i l'impacte que poden tenir en l'entorn, i, així mateix, que siguin capaços de desenvolupar la seva capacitat d'analitzar, diagnosticar, dissenyar alternatives i actuar en conseqüència. Una tasca engrescadora per a les escoles de Barcelona.

Donem veu a la infància i l'adolescència

Josep Lluís Cleries i Gonzàlez - Diputat per CiU al Parlament de Catalunya

El Consell nacional de la Infància i adolescència a Catalunya és una iniciativa positiva on els infants podran dialogar, raonar, defensar, reflexionar... Aquesta és la posició que adopta el diputat per CIU al Parlament de Catalunya, Josep Cleries i Gonzàlez. Després de 50 anys de la Declaració dels Drets dels Infants i els 20 de la seva Convenció, es creu que és un bon moment per donar una doble veu als infants i adolescents del nostre país. Una veu que s'escolti des del Consell, però també des del Parlament de Catalunya.

Fomentar la participació dels infants i educar-los per la convivència i civisme

Amb motiu de les Jornades *Cap al Consell nacional de la infància i adolescència a Catalunya*, escric aquestes línies. La Convenció sobre els Drets de l'Infant reconeix "el dret de l'infant a manifestar la seva opinió en tots els afers que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa". Recordo uns mesos abans de ser aprovada la Convenció que des de la *Coordinadora Catalana al servei de l'infant* vàrem publicar la proposta de text en català i destacàvem aquest article.

La creació d'un Consell Català com aquest la valorem molt positivament des de Convergència i Unió (CiU) com espai de participació, on els infants poden dialogar, raonar, defensar, reflexionar... i fer propostes sobre aspectes que formen part de la seva vida quotidiana. És una bona manera de donar veu als infants i fer possible que les seves veus (reflexions, propostes,...) arribin per ser escoltades pels adults. Així doncs, amb aquest Consell, farem possible: fomentar la participació dels infants, educar per la convivència i el civisme,

formar en democràcia, promoure hàbits democràtics, fomentar actituds dialogants,... En definitiva, oferir un instrument per a l'educació en la participació cívica des de la seva pràctica. Un dels reptes principals d'aquest Consell ha de ser donar a conèixer als mateixos nois i noies la Declaració dels Drets dels Infants i la seva Convenció, perquè malauradament són uns textos que no es coneixen suficientment.

També es bo recordar que una de les formes més clares de donar veu i presència a la infància a Catalunya era i és la creació d'una Comissió Parlamentària de la Infància a Catalunya, en el Parlament de la nostra nació. Aquesta iniciativa es va presentar el 18 d'octubre de 2007 per part del nostre Grup parlamentari, amb l'objectiu que la perspectiva d'infància es tinguí en compte amb qualsevol actuació del nostre Parlament. Aquesta iniciativa no va reeixir perquè els tres grups parlamentaris que donen suport al Govern no varen voler tirar endavant aquesta iniciativa. Sabem que la creació d'una Comissió d'aquest tipus suposarà una exigència superior per al Govern de la Generalitat, governi qui governi, en l'aplicació i compliment de la Convenció dels Drets dels Infants. Una Comissió com aquesta significava posar per davant "l'interès superior de l'infant", una infància sense privilegis però en canvi amb tots els seus drets.

Enguany celebrem els 50 anys de la Declaració dels Drets de l'Infant i els 20 anys de la seva Convenció, des de Catalunya, és un bon moment per donar aquesta doble veu a la infància al nostre país. Veu als infants amb el Consell i veu a la infància al Parlament amb la Comissió. Dues maneres de donar especial atenció a la infància. Una altra manera és impulsant per part del Govern la nova Llei d'Infància però, a part de múltiples presentacions totes diferents, encara no ha arribat al Parlament i difícilment es podrà desenvolupar i aplicar en aquesta legislatura d'una forma plena. Oportunitat perduda!

Les altres dues són possibles ben aviat. CiU hi està disposada!

Antonio Jiménez Alonso

Infants actors i protagonistes de les decisions

Carme Figueras i Siñol - Portaveu adjunta del Grup Parlamentari Socialistes-CPC

Què significa el terme participació quan parlem d'infants i adolescents? Segons la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant determina el seu dret a expressar la seva opinió sobre els temes que afecten a l'infant. Això significa que els infants i adolescents tenen una funció activa i participativa en la promoció, protecció i vigilància dels seus drets. Perquè això sigui possible, la nostra societat necessita un autèntic canvi. La ciutadania adulta ha de deixar que els infants i adolescents participin en la presa de decisions que els incumbeixen.

El terme participació és molt ampli i, fins i tot, ambigu. Hi ha moltes maneres de participar i moltes maneres d'exercir aquest dret. De fet, el terme participació referit a la ciutadania en general l'utilitzem molt a l'àmbit polític -i al social- tot i que és un terme poc definit i poc concretat, la qual cosa fa que a vegades pugui ser més un arma política que un espai veritable d'opinió.

Aquesta indefinició, confusió o desconeixement, és més acusada quan ens referim a la participació dels infants i adolescents. Parlem de la participació a partir d'una certa edat, a partir de quan tenen ús de raó, de quan creiem que ja estan prou formats com per poder opinar o decidir?. O bé parlem de deixar-los participar a tots els àmbits i a la seva manera, amb el seu llenguatge, interpretant els seus desitjos en allò que els afecta?

La Convenció de les Nacions Unides sobre dels Drets de l'Infant determina el seu dret a expressar la seva opinió lliurement en "tots els assumptes que afecten l'infant" i que es tinguin degudament en compte aquestes opinions. Aquest principi, posa de relleu la funció de l'infant com a participant actiu en la promoció, protecció i vigilància dels seus drets.

Es tracta d'un gran repte. Per atribuir la deguda importància a l'opinió dels infants (sempre entès en el terme ampli de nens i nenes i adolescents menors de 18 anys) cal un gran canvi. Massa vegades parlem de l'interès superior del menor com una frase feta quan volem dir que

hem de tenir en compte, per sobre de tot, les seves necessitats i en defensa d'allò que creiem que els és bo o d'allò a que tenen dret.

Per atribuir la importància que cal a l'opinió dels infants és necessari un autèntic canvi. Respectar els seus drets a ser escoltats suposa deixar-los participar, ser actors i experimentadors, a casa seva, a l'escola, en els espais de lleure i a la comunitat (barri, municipi,...). Han de poder participar en la vida de tots, construir projectes amb altres nens i nenes, construir identitats i col·lectius, sentir que formen part d'una societat des d'una etapa de la vida que ha de ser igualment respectada.

Es tracta de molt més que de reconèixer el dret a que siguin tinguts en compte i a ser escoltats. Hem d'acceptar els infants com a subjectes actius de drets. Aprendre a exercir aquests drets ha de ser una part fonamental del seu aprenentatge i de la definició de la seva personalitat, de la configuració del seu present i del seu futur. La participació social dels infants serà possible només si som capaços de facilitar-los espais on la puguin practicar, on se sentin actors i autors, on puguin prendre decisions responsablement, on siguin veritables ciutadans actius.

Això no serà possible si a la vegada no els garantim entorns segurs, on se sentin estimats i puguin estimar, entorns estimuladors i educatius que els garanteixin pràctiques vitals intenses i els aportin valors de solidaritat i tolerància, que els capacitin per a la construcció de projectes col·lectius.

Decisions en tots els aspectes

Ens queda molt per fer per a la participació social dels infants. Hem dedicat molts esforços a protegir-los i a educar-los, tot i que segueixin sent insuficients, però ens queda encara molt de camí per arribar a reconèixer-los efectivament com a veritables persones amb drets socials i ciutadans. Segurament ho hem fet més pensant en ells més que no pas comptant amb ells.

Hem d'avançar cap a la construcció de contextos participatius en tots els espais de relació que els afecten: barris, pobles, escola, família. El dret a la participació dels infants ha d'estar interioritzat en els adults com a tal. Hem de trobar mecanismes per interpretar-los en allò que pensen o que senten, tenir en compte els seus desitjos i les seves opinions per a la construcció col·lectiva.

Hi ha experiències concretes força exitoses en municipis catalans que han constituït el seu Consell d'Infància. Majoritàriament són d'infants de 5è i 6è de primària que són elegits pels seus companys d'escola, que debaten i opinen sobre temes com ara el disseny d'una plaça o d'una àrea de jocs, sobre la Cavalcada de Reis o la Festa Major, sobre la utilització dels carrers per part dels cotxes i els vianants, etc. Aprenen a dialogar, a participar i a prendre decisions.

Altres experiències municipals són les que es dirigeixen a adolescents majors de 13 o 14 anys, en els que els motius de debat que més sorgeixen són temes relacionats amb l'oci i el lleure, amb els valors cívics o la gestió o destí dels equipaments. En aquests casos cal explorar amb profunditat com es relaciona avui en dia la gent jove, els seus canals propis de comunicació que passen per l'ús d'Internet i de les xarxes socials.

L'impuls de Consells d'Infants és doncs una bona eina per afavorir aquests contextos participatius. I de ben segur que ho és a tots els nivells: barri, ciutat o país. L'eina serà eficaç sempre que veritablement sigui un espai en què els nens, les nenes i adolescents, siguin autèntics actors i protagonistes de les decisions, com a ciutadans que són.

Una via per a la participació de les persones infants i adolescents

Pere Bosch i Cuenca - Diputat al Parlament de Catalunya per ERC

Els infants i adolescents de Catalunya han de començar a percebre el seu paper com a ciutadans i ciutadanes i ho han de fer des d'un punt de vista col·lectiu. El avantprojecte de Llei dels drets i oportunitats de la Infància i Adolescència a Catalunya, que ha creat la Secretaria d'Infància i Adolescència de la Generalitat de Catalunya, està dedicat especialment a la participació de manera conjunta però a la vegada col·lectiva. En el temps actual, la participació té moltes vies de funcionament. Els infants i adolescents d'avui en dia viuen rodejats de tecnologia, aquesta és una bona eina per a la participació i desenvolupament dels infants

És important que els infants i adolescents percebin que tenen un paper com a futur ciutadans

El sociòleg Manfred Lúbel, en un article publicat recentment, situava els termes en què ha de concretar-se la participació de les persones infants i adolescents, concebuda com un procés d'aprenentatge absolutament necessari cap a la seva ciutadania: "això no significa que els infants han d'estar capacitats per a la ciutadania mitjançant l'augment induït de les seves competències, sinó que han de poder valer-se d'experiències concretes que certifiquin que se'ls necessita i en el seu propi aportament a la vida social per així adonar-se de la seva importància. Necessitat i importància són, doncs, els conceptes claus en qualsevol reflexió: necessitat que comencin a percebre el seu paper com a futurs ciutadans i ciutadanes; i, al mateix temps, necessitat de descobrir la seva importància des d'un punt de vista col·lectiu. La reflexió ens permet situar el marc teòric en el que ens movem i els canvis que s'albiren en l'horitzó, sobretot a partir de la futura Llei pels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència que farà entrada, en els propers mesos, en la cambra parlamentària catalana i que certifica, al nostre entendre, el rol central que el govern catalanista i d'esquerres ha atorgat a les persones infants i adolescents en l'acció diària de govern.

Al marge d'altres consideracions, l'avantprojecte de llei dedica una atenció preferent a la

participació; i no només a través de nous instruments col·lectius, sinó també obrint vies des d'un àmbit individual. L'article 7, per exemple, reconeix "el dret de les persones infants i adolescents, d'acord amb les seves capacitats evolutives i amb les competències assolides, a ésser escoltades tant en l'àmbit familiar com en els procediments administratius o judicials en què es trobin directament implicats". Però a aquesta via individual, certament potent, cal afegir el nou espai de participació que s'obre a través dels articles 11 i 27. En el primer cas, s'insta els poders públics "a promoure l'efectivitat a participar activament en la construcció d'una societat més justa, solidària i democràtica". En el segon, s'avança cap a la creació dels consells de participació territorials i nacional. És evident que caldrà aprofundir, a través del desplegament reglamentari de la llei, en la composició i les funcions d'aquests òrgans; però també ho és que l'aprovació d'aquesta llei ens permetrà fer un salt històric, sense precedents, cap al reconeixement d'un dret (el de la participació) que permetrà conèixer i reconèixer la seva veu per via directa, sense intermediaris.

Avui, però, la participació dels infants té un munt de possibilitats que van més enllà dels canals més formals o presencials. Les noves tecnologies, implementades de forma ambiciosa per institucions com ara el Parlament de Catalunya, ens permeten disposar d'una molt bona eina per a la participació i el desenvolupament dels alumnes. En un article de fa gairebé deu anys d'Alfons Comella, expert en la matèria, ja reclamava la necessitat d'apostar de forma valenta per aquesta via, "d'apostar per Internet com una eina positiva i indispensable en el nostre entorn i en el dels adolescents. Com una part més, al qual s'integra i s'usa com les altres, sense abús i amb bon criteri". És evident, en aquest sentit, que la participació de les persones infants i adolescents ha de comptar, necessàriament, amb la utilització d'un llenguatge que els és tan habitual com útil. I, al mateix temps, amb un marc legal sòlid (com el que oferirà la llei esmentada) i una acció de govern que, des d'una perspectiva transversal, aposti decididament per obrir una via cap a la participació de les persones infants i adolescents.

Antonio Jiménez Alonso

La participació en la infància crea una ciutadania adulta

Laura Massana Mas - Diputada al Parlament de Catalunya per ICV-EUiA

Des de ICV-EUiA s'ha estat treballant per impulsar polítiques públiques vinculades amb la participació, ja que la participació és sempre una prioritat de govern i d'acció política, que en molts casos ha tingut un reconeixement internacional. Des de fa anys s'ha anat impulsant projectes de creació en diferents ciutats amb l'objectiu clar de fomentar la participació dels infants en diferents assumptes relacionats en les ciutats respectives. Quan es treballa amb polítiques de participació d'infància i adolescència no es fa amb una visió de ciutadania del demà sinó que es fan amb una ciutadania que té una visió pròpia i legítima com la resta de persones

ICV-EUiA creu que la participació és un objectiu estratègic i per això allà on té responsabilitats de govern està impulsant polítiques públiques que, en molt casos, estan posant-nos com a referents, inclús a nivell internacional. Si volem una ciutadania adulta participativa hem de començar construint-la des dels inicis, des de la infància i l'adolescència. Tot ha de ser un *continuum* en la construcció de ciutadania democràtica. ICV-EUiA valora molt positivament la proposta que fa l'avantprojecte de Llei dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència sobre la creació d'un Consell de participació nacional de les persones infants i adolescents, i també sobre l'expressió legal dels seus drets civils i polítics. És més, estem treballant molt activament en aquest projecte, a partir de l'assessorament tècnic que s'està fent des de la Direcció General de Participació Ciutadana.

Per ICV-EUiA la participació és sempre prioritat de govern i d'acció política. Va ser una conselleria liderada per ICV-EUiA qui va crear una Direcció General específica de participació, en el marc del Govern d'Esquerreres i Catalanista i per primera vegada a Catalunya i a l'estat. Cal dir que la seva tasca ha estat reconeguda per l'ONU. A l'anterior mandat, amb la reforma de la Llei d'iniciativa legislativa popular, s'aprova una de les legislacions més avançades d'Europa, rebaixant de 18 a 16 anys l'edat mínima per donar suport a una iniciativa legisla-

tiva. En aquesta legislatura, s'ha aprovat un Pla de Participació Ciutadana 2008-2010, que inclou un centenar d'actuacions per introduir la participació ciutadana en la definició de les polítiques públiques. Aquí també som pioners a Catalunya i a l'estat. Es preveu que, fins al 2010, el Govern de la Generalitat elaborarà una trentena de lleis, programes i plans amb participació de la ciutadania i reformarà una vintena de consells de participació per fer-los més eficients.

A nivell municipal, des de la Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona, ja des de l'any 1997, es va començar a liderar la Xarxa de Projectes de Participació Infantil, amb els projectes de creació en diferents ciutats de Consells d'Infants, amb l'objectiu clar de fomentar la participació dels infants en els afers de la ciutat.

En el procés parlamentari de la tramitació de la Llei d'Educació, el grup d'ICV-EUiA ha estat molt actiu en allò que fa referència a la participació de l'alumnat, defensant en tot moment que en tots els centres s'havien d'establir mecanismes de participació i que per això calia que des del departament s'aprovés un marc general de referència tant pel que fa als centres públics com pels concertats i privats.

Quan parlem de polítiques de participació relatives a persones que estan en la fase d'infància i d'adolescència, no estem referint-nos a actuacions que tenen a veure amb la ciutadania del

La participació infantil, un objectiu estratègic

demà, sinó a veritables exercicis de ciutadania realitzats per persones que tenen una visió pròpia, igual de legítima i rellevant que la de la resta. No hem de caure en el reduccionisme de considerar només participació l'electoral, que només poden exercir les persones majors de 18 anys. Evidentment que aquestes polítiques tenen un component d'educació en democràcia inqüestionable i són claus per augmentar les competències dels infants a l'hora d'argumentar, per desenvolupar l'esperit crític, per assolir responsabilitats en els afers col·lectius, per ser persones capaces de comprometre's i per exercir el rol de representant, una funció social que cal remarcar en aquesta aportació. De la mateixa manera, hem de tenir molt present que l'escola és un agent de socialització política cabdal, i espai privilegiat de pràctiques i processos participatius, però no ha de ser l'únic. El saber adaptar espais de participació a les singularitats que requereixen els infants i adolescents és un dels reptes d'aquestes polítiques. El futur consell ha de ser una peça més d'un engranatge participatiu més ambiciós.

Per últim, quan pensem en els nostres infants i adolescents, majoritàriament estem davant de *nadius digitals*. Molta de la literatura científica veu en les tecnologies de la informació i la comunicació una eina potentíssima per la participació. Si quan parlem de la societat en general hi ha obstacles de divisió digital per raó de l'edat, quan són infants i adolescents estem referint-nos a la franja amb més capacitat per aprofitar aquestes tecnologies. Ara que també aquí resta només, com sempre, la voluntat política d'apostar fermament per les polítiques de participació i de construcció de ciutadania democràtica. Com a novetat específica relativa a infants i adolescents, aquest any es convoca per primer cop, des de la mateixa Direcció General, el Premi *Participa a l'Escola*. La voluntat és reconèixer la tasca de les escoles, el personal docent i l'alumnat que, a banda de tirar endavant la seva activitat habitual, van una mica més enllà i treballen per construir una escola participativa i transmissora dels valors democràtics. Des d'ICV-EUiA ho tenim clar: la participació és una de les nostres prioritats i allà on governem ho estem demostrant.

Cap al Consell nacional d'infància i adolescència a Catalunya

Programa

25 i 26 de maig 2009
Pavelló del Parc de Pedralbes
Barcelona

Dilluns, 25 de maig de 2009

- 9:30h. **Benvinguda i acreditacions**
- 10:00h. **Acte inaugural**
Carme Capdevila i Palau. Consellera d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya

Presenta:
Imma Pérez i Rovira. Secretària d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya
- 10:30h. Ponència marc: **Participació social dels infants i adolescents**
Lourdes Gaitán Muñoz. Grup del Treball sobre Sociologia de la Infància *Colegio Nacional de Doctores y Licenciados en Ciencias Políticas y Sociología*

Presenta: *Flor Majado Freile.* Cap del Programa d'Acció Educativa de l'Institut d'Educació de Barcelona
- 11:30h. Pausa-café
- 12:00h. Taula rodona: **Polítiques públiques en relació a la participació social dels infants i adolescents**
Joan Mayoral i Simon. Subdirector general de la DGAIA de la Generalitat de Catalunya

Carme Bosch Vila
Cap de la secció de Programes educatius de la Diputació de Barcelona

Ricard Gomà i Carmona. Tinent d'Alcalde d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona

Juan Antonio Vázquez Cortado. Alcalde de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

Coordina: *Esteve-Ignasi Gay Costa.* Oficina tècnica del Projecte Educatiu de Ciutat de l'Hospitalet de Llobregat
- 13:30h. Ponència: **El dret a la participació dels infants: la responsabilitat de les administracions**
Xavier Bonal i Sarró. Adjunt al Síndic de Greuges per a la defensa dels drets dels infants

Presenta: *Joana Pérez i Martorell.* Coordinadora d'UNICEF Catalunya
- 14:00h. Dinar
- 16:00h. Taula rodona: **El paper de la societat civil en el reconeixement dels drets de participació d'infants i adolescents. La necessitat d'establir xarxes**
Agnès Russiñol i Amat. Presidenta del CNJC

Irene Balaguer i Felip. Presidenta de l'Associació de Mestres Rosa Sensat

Francisco Lara González. President de la *Plataforma de Organizaciones de Infancia*

Núria Cortada Calcena. Secretària de la Taula per la Infància i l'Adolescència a Catalunya (TIAC)

Coordina: *Dolors Navarro Pou.* Equip de recerca sobre els drets dels infants i la seva qualitat de vida de la Universitat de Girona
- 17:30h. Taula rodona: **El paper social d'infants i adolescents. Consells d'infants.**
Dani Ruiz Palomo
Noelia Pérez Jaque
Irene Fernández Alba
Consell de nois i noies de l'Hospitalet de Llobregat

Alejandro Palomares Fernández
Gerard García Morales
Consell d'Infants de Badalona

Mireia Borrajo
Marc Olivella
Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat

Coordina: *Anna Novella Càmara.* Grup de Recerca d'Educació Moral (GREM) de la Universitat de Barcelona
- 19:00h. Fi de la primera jornada

Dimarts, 26 de maig de 2009

- 9:30h. Taula rodona: **Propostes dels grups parlamentaris vers la participació social d'infants i adolescents**
Assumpció Laïlla i Jou. Diputada al Parlament per CiU

Carme Figueras i Siñol. Diputada al Parlament pel PSC-CPC

Pere Bosch Cuenca. Diputat al Parlament per ERC

Laura Massana Mas. Diputada al Parlament per ICV-EUiA

Coordina: *Isaac Ravetllat i Ballesté.* Professor a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona
- 11:00h. Pausa-café
- 11:30h. **Altres formes de participació**
Consell Escolar de Centre
José Luis Regojo Borràs. Coordinador del Pla Estratègic de l'IES Sant Josep de Calassanç de Barcelona

Johnny Medeiros Saraira. Representant de l'alumnat al Consell Escolar de l'IES Sant Josep de Calassanç de Barcelona

Audiència Pública de Barcelona
Flor Majado Freile. Cap del Programa d'Acció Educativa de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Sara González Claros i Nicolás Sejas Tapia. Alumnes de l'IES XXV Olimpíada de Barcelona - Tercer d'ESO

Consell d'Escola
Adelina Escandell i Grases
Mestra de Primària del CEIP Barrufet de Barcelona

Joan Piñol i Torres i Marta Rodríguez i Gaspar. Alumnes del CEIP Barrufet de Barcelona

Consell de la Joventut de Barcelona
Marta Cots i Sastre. Presidenta del Consell de la Joventut de Barcelona

Casa de família Natzaret
Azahara Ahmed Laguna i Juana García Fernández. Noies del CRAE Natzaret

Audiència Pública de Gavà
Juan Luis Garcia Garcia. Cap de participació ciutadana de l'Ajuntament de Gavà

Coordina: *Marta Truñó i Salvadó.* Assessora tècnica de la Tinència d'Alcaldia d'Acció Social i Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona
- 13:00h. Conclusions
Oportunitat de la creació del Consell dels infants i adolescents de Catalunya
Josep M. Villena i Segura. President de Diomira
- 13:30h. Cloenda

Imma Pérez i Rovira. Secretària d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya

Organitza:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania
Secretaria d'Infància i Adolescència

Secretaria tècnica:

diomira
INFÀNCIA, ADOLESCÈNCIA I JOVENTUT